

จากภาพยนตร์ พลเมืองจูลิง ถึง จูลิงในแบบพลเมืองอาเซียน¹

พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง²

บทคัดย่อ

ภาพยนตร์เรื่องพลเมืองจูลิง เป็นสารคดีที่ถ่ายทอดข้อมูลเรื่องความขัดแย้งเชิงการเมือง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์ จากภาคใต้ของประเทศไทยสู่ปัญหาที่คล้ายคลึงกันในภาคเหนือของประเทศไทย ภาพยนตร์เรื่องนี้เล่าเรื่องโดยใช้ประเด็นทางการเมืองเป็นตัวดำเนินเรื่องกับการนำเสนอความคิดที่แตกต่างของกลุ่มคนที่มีความเข้าใจในความขัดแย้งที่เกิดจากบมประวัติศาสตร์ ศาสนา ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นทั่วไปในประเทศกลุ่มประชาคม บทความนี้แสดงถึงการศึกษาวงวัฒนธรรมในประเด็นความเป็นพลเมืองประชาคมอาเซียนที่กำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง ซึ่งสะท้อนในภาพยนตร์เรื่องพลเมืองจูลิง

คำสำคัญ: พลเมืองจูลิง / พลเมืองอาเซียน / พหุวัฒนธรรม

¹ สืบเนื่องจากผู้เขียนได้เข้าไปให้ความเห็นเรื่องการจัดงานรำลึกครุจูลิง เมื่อปี พ.ศ. 2555 และพบเห็นประเด็นทางสังคมศาสตร์ จึงได้เสนอนำภาพยนตร์เรื่องพลเมืองจูลิงมาให้หอศิลป์ครุจูลิงเพื่อใช้ในการจัดงาน จึงได้ติดต่อไปยังผู้ถ่ายภาพยนตร์ คือ มานิตย์ ศรีวานิชภูมิ เพื่อขอภาพยนตร์ดังกล่าวส่งมอบให้หอศิลป์ครุจูลิง บทความนี้ได้เกิดขึ้นหลังจากการ “อ่านภาพยนตร์” เรื่อง พลเมืองจูลิง ใหม่จากงานเทศกาลภาพยนตร์เชียงราย จัดโดยโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์อารยธรรมลุ่มน้ำโขงมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พ.ศ. 2556 เป็นเวลา 9 ปี จากเริ่มต้นเหตุการณ์รุนแรงที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 6 ปีหลังจาก จูลิง ปังกันมูล คนเชียงรายเสียชีวิต

² อาจารย์ประจำสำนักวิชาศิลปศาสตร์ และหัวหน้าโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์อารยธรรมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

Abstract

The documentary movie 'Citizen Juling' featured political, cultural, historical and ethnic conflicts amongst people in the South of Thailand, the conflicts also facing those in the North of Thailand. The story, narrated according to local political situations, attempted to present varied views of different groups of people towards conflicts having arisen from historical, religious, ethnic and cultural issues prevalent in ASEAN member countries. This article was based on a cultural study devoted to understanding 'strangers in our land', a phenomenon of change encountered by the ASEAN countries in their course towards an ASEAN community.

Keywords: Citizen Juling / ASEAN citizen / Pluralism

บทนำ

ภาพยนตร์เรื่องพลเมืองจูหลิง ไม่มีการแสดง และเป็นภาพเหตุการณ์
มันจริงเกินกว่าจะเป็นภาพยนตร์
แต่ที่คนชอบชมภาพยนตร์ "เพราะมันไม่จริง"
แต่ภาพยนตร์ทำให้การแสดง "สมจริง" มากกว่าความจริงๆ ซะอีก

ภาพยนตร์เรื่องพลเมืองจูหลิง เป็นภาพยนตร์สารคดีที่ถ่ายทอดข้อมูลเรื่อง ความขัดแย้ง เชิงการเมือง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์ จากภาคใต้ของ ประเทศไทยสู่ปัญหาที่ไม่แตกต่างกันในภาคเหนือของไทย เป็นการเล่าเรื่องที่มีประเด็น ทางการเมืองจากเหตุการณ์ของครุจูหลิง ปงกันมูล ซึ่งเป็นคนจังหวัดเชียงราย ที่เป็น เหยื่อของเหตุการณ์ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ของไทย เป็นโครง ดำเนินเรื่อง ผวนวกกับการนำเสนอความคิดที่แตกต่างของกลุ่มคนที่มีความเข้าใจใน

ความขัดแย้งที่เกิดจากปมประวัติศาสตร์ ศาสนา ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรม ที่เกิดขึ้นทั่วไปในประเทศกลุ่มประชาคม บทความนี้จะแสดงถึงการศึกษาด้านวัฒนธรรมในประเด็น คนอื่นในแดนตน ที่ประชาคมอาเซียนกำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในความเป็นพลเมืองประชาคมอาเซียนผ่านงานศิลปะที่เรียกว่าภาพยนตร์

การเกิดขึ้นของสมาคมอาเซียน เป็นผลจากการสร้างนวัตกรรมในการจัดระเบียบระหว่างประเทศ สืบเนื่องจากความกลัวในยุคสงครามเย็นที่สร้างขึ้นโดยรูปแบบทางการเมืองที่แตกต่างกันสองขั้ว คือประชาธิปไตยและคอมมิวนิสต์ ความกลัวนั่นเองได้สร้างความเกลียดชังระหว่างรัฐ ชาติพันธุ์ โดยสร้างความเป็นอื่นในพื้นที่อาณาบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขึ้น แต่อย่างไรก็ตามมรดกของความเกลียดชังเหล่านั้น ไม่ได้เริ่มต้นที่ประชาคมอาเซียนอย่างเดียว แต่มรดกจากความเกลียดชังเหล่านั้น เป็นผลพวงจากการล่าอาณานิคมของจักรวรรดินิยมตะวันตกที่พยายาม เข้ามามีอำนาจเหนือบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สร้างความเป็นอื่นระหว่างกัน มรดกแห่งความเกลียดชังทั้งสองนี้ สร้างบาดแผลจากนวัตกรรมทางสังคมอย่างมากมาย ทั้งในเรื่องประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรม

การที่สมาคมอาเซียนได้ประกาศจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้น โดยมี 3 เสาหลักในการดำเนินงานคือ การเมือง สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ แต่ประชาคมอาเซียนได้ประกาศให้ดำเนินการเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ทั้งที่ความจริงแล้ว ทั้ง 3 เสาหลักมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ที่จะต้องดำเนินการคู่กันไป

บทความเรื่องนี้ได้กล่าวถึงความเป็นพลเมืองอาเซียน บนพื้นฐานความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากมรดกแห่งความเกลียดชังที่ถูกสร้างขึ้นอย่างต่อเนื่องในดินแดนแถบนี้ ถึงแม้เรื่องนี้จะเป็นการอธิบายชีวิตและจุดจบของผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งที่ดูเหมือนว่าเป็นเรื่องเฉพาะพื้นที่ ผ่านการสร้างภาพยนตร์ในเชิงสารคดีของศิลปินที่ชื่อ มานิตย์ ศรีวานิชภูมิ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ภาพยนตร์เรื่องนี้กำลังชี้ให้เห็นถึงความขัดแย้งที่เกิดจากรากเหง้าทางประวัติศาสตร์ ที่ถูกสร้างขึ้น ความขัดแย้งทางศาสนา ชาติพันธุ์ สงครามเย็น การปฏิรูปศาสนา และการเมือง ทั้ง

ภายในประเทศและระหว่างประเทศ ทำให้เห็นว่าชีวิตมนุษย์เพียงหนึ่งคนไม่ได้มีอิสระ
 ตั้งใจที่ต้องการได้ แต่ถูกกำหนดโดยโครงสร้างทางสังคมและปัจจัยการผลิต และ
 อุดมการณ์ทางการเมือง เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่สามารถอธิบายถึงปัญหาของ
 ประชาคมอาเซียน และสามารถนำไปเป็นตัวอย่างในการแก้ไขปัญหาที่กำลังทวีความ
 รุนแรงขึ้นจากการเป็นประชาคมอาเซียน

วัตถุประสงค์

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอำนาจที่มีต่อชีวิตมนุษย์ในการสร้าง
 ความเป็นอื่นในดินแดนต้นที่เกิดขึ้นในประเทศประชาคมอาเซียน

พัฒนาการความขัดแย้งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย

ประวัติศาสตร์ในดินแดนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยในปัจจุบัน นั้น
 เดิมมีฐานทางวัฒนธรรมจากอิทธิพลของศาสนาฮินดูและพุทธ ก่อนที่ศาสนาอิสลามจะ
 เข้ามาในช่วงศตวรรษที่ 9 ในขณะที่อิทธิพลของทั้งสองศาสนาแผ่ขยายอย่างกว้างขวาง
 ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ข้ามกลุ่มและชาติพันธุ์ การเข้ามาของศาสนาอิสลาม
 กลับจำกัดอยู่เฉพาะคนชาติพันธุ์มลายู ในช่วงหลายศตวรรษ อาณาจักรสยามกับ
 อาณาจักรปัตตานีมีความสัมพันธ์กันอย่างหลวมๆ เจ้าเมืองของปัตตานีส่งเครื่องราช
 บรรณาการให้กับสยามเพื่อแสดงความจงรักภักดีแต่สยามก็ให้อิสระเจ้าเมืองเหล่านั้น
 ในการปกครอง

จนกระทั่งในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ที่สยามเผชิญกับภัยคุกคามจาก
 เจ้าอาณานิคมตะวันตก ในกระบวนการสร้างชาติไทยและทำประเทศให้ทันสมัย รัชกาล
 ที่ 5 ได้ทรงปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินซึ่งส่งผลให้อาณาจักรปัตตานีกลายเป็น
 จังหวัดที่ขึ้นกับการปกครองของกรุงเทพฯ โดยตรงนับตั้งแต่ พ.ศ. 2445

ต่อมาสยามได้ลงนามใน The Anglo-Siamese Treaty ใน พ.ศ. 2452 กับ
 อังกฤษซึ่งเป็นเจ้าอาณานิคมของดินแดนในคาบสมุทรมลายูในขณะนั้น สนธิ

สัญญาฉบับนั้นส่งผลให้พื้นที่ในรัฐเคดาห์ กลันตัน ตรังกานู และเปลิส ตกเป็นของอังกฤษ ส่วนดินแดนในอาณาจักรปัตตานี รวมถึงสตูลตกอยู่ภายใต้การปกครองของสยาม

หมุดหมายสำคัญทางประวัติศาสตร์อันหนึ่ง คือ การเรียกร้องของ หน่ยี่สุหลง อับดุลกาเดร์ ใน พ.ศ. 2490 ซึ่งขณะนั้นเขาเป็นประธานคณะกรรมการ อิสลามประจำจังหวัดปัตตานี ซึ่งข้อเรียกร้องนี้ได้กลายมาเป็นเงื่อนไขและข้อเรียกร้องของผู้คนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาตลอดระยะเวลาถึงปัจจุบัน

ต่อมาในช่วงหลัง พ.ศ. 2500 เป็นยุคเริ่มต้นของการต่อสู้ด้วยอาวุธของกลุ่มต่างๆ มาจนถึงปี พ.ศ. 2547 ในขณะที่รัฐไทยตายใจและคิดว่า “ขบวนการแบ่งแยกดินแดน” ในภาคใต้กำลังจะสลายตัวไปแล้ว ปรากฏการณ์การปล้นปืนที่ค่ายปิเหล็ง ในอำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส ในวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 (รุ่งวรี เฉลิมศรีภิณโญรัช, 2555)

เหตุการณ์รุนแรงจากการต่อสู้ของขบวนการแบ่งแยกดินแดนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมลายูมุสลิมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลาหนึ่งทศวรรษแล้ว เริ่มเห็นได้ชัดว่าผู้ก่อความไม่สงบมีศักยภาพเหนือกว่ามาตรการตอบโต้ของฝ่ายรัฐที่ยังคงย่ำอยู่กับที่เพราะยึดติดกับวิธีคิดแบบเดิมๆ และต้องเผชิญปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ในขณะที่รัฐบาลไทยยึดหลักความอดทนอดกลั้นในการรับมือกับปัญหาภาคใต้ ผู้ก่อความไม่สงบก็ปฏิบัติการโจมตีด้วยรูปแบบที่ซับซ้อนและรุนแรงกว่าเดิม ทำให้จำนวนผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนทำให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยกลายเป็นความขัดแย้ง ภายในประเทศที่รุนแรงที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รัฐบาลทุกชุดต่างก็พยายามหามาตรการเพื่อยุติปัญหาภาคใต้ ในปี พ.ศ. 2555 สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้ประกาศใช้นโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ฉบับใหม่ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่มีการยอมรับว่าเงื่อนไขทางการเมืองเป็นสาเหตุหนึ่งของความขัดแย้ง พร้อม

ทั้งกำหนดให้การกระจายอำนาจและการพูดคุยกับผู้ก่อความไม่สงบเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหา

ในภาพยนตร์เรื่อง พลเมืองจูลิง แสดงถึงปัญหาความรุนแรงในภาคใต้ ถูกบังคับด้วยความขัดแย้งระหว่างฝ่ายผู้สนับสนุนอดีตนายกรัฐมนตรี ซึ่งถูกรัฐประหารเมื่อปี พ.ศ. 2549 กับฝ่ายผู้ต่อต้านของเขา แต่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ยังคงเป็นสมรภูมิของการชิงชิงอำนาจทางการเมือง ในขณะที่เดียวกันรัฐก็พยายามหาหนทางแก้ปัญหาความรุนแรงโดยที่ไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการเมือง แต่เป็นการส่งกำลังทหารถึง 60,000 นายไปประจำการอยู่ในพื้นที่ จากปี พ.ศ. 2547 ถึง 2556 ได้ใช้งบประมาณทั้งสิ้นรวม 182,402 ล้านบาท ได้มีการประกาศใช้กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคง และการทุ่มงบประมาณหลายแสนล้านบาทเพื่อแก้ปัญหาภาคใต้นั้นไม่ได้ทำให้จำนวนผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบลดลง และไม่สามารถขัดขวางการก่อเหตุของขบวนการได้สักเท่าไร (International Crisis Group (ICG), 2555)³

³ เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2555 กลุ่ม International Crisis Group (ICG) ได้เผยแพร่รายงานฉบับใหม่ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความขัดแย้งในชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย (Thailand: The Evolving Conflict in the South)

ชัดแย้งใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลถึงการทำร้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ ครูจูลิงเป็นหนึ่งในจำนวนนั้นที่ถูกทำร้ายจนเสียชีวิตในเวลาต่อมา

ผู้เสียชีวิตจากเหตุความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีเป็นจำนวนมาก ทั้งฝ่ายต่อต้านและฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงพลเมืองทั่วไป โดยความรุนแรงเริ่มขึ้นอย่างชัดเจนในปี พ.ศ. 2547⁵ แต่สำหรับครูจูลิง ได้มีชีวิตหลังความตายที่มีลักษณะแตกต่างจากผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่คือ มีการนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์สารคดีแล้วนำไปฉายในเทศกาลภาพยนตร์ต่างๆ อีกส่วนหนึ่งของชีวิตครูจูลิง ก็เกิดขึ้นในโลกของขบวนการเคลื่อนไหวทางศิลปะในจังหวัดเชียงราย ในฐานะครูศิลปะที่สูญเสียชีวิตใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชีวิตจูลิงในภาพยนตร์พลเมืองจูลิง

“ภาพยนตร์ไม่ได้สร้างขึ้นเพื่อให้เห็นเชื้อ”

แต่ภาพยนตร์เรื่องนี้

ต้องการให้ “ครุ่นคิด”

ดังนั้นภาพยนตร์เรื่องนี้จึงไม่สอนใครและสอนอะไรที่เป็นความมั่ง

แต่จะตั้งคำถามที่ให้รัฐและพลเมืองทุกคนควรตอบด้วยตนเอง

ภาพยนตร์พลเมืองจูลิง มีผู้นำเสนอและร่วมกำกับ ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ ผู้กำกับกล้อง และร่วมกำกับ มานิต ศรีวานิชภูมิ ได้ถูกสร้างขึ้นหลังเหตุการณ์ที่จูลิง ปง

⁵ เป็นเหตุการณ์การปล้นปืนจากกองพันพัฒนาที่ 4 โดยในปี พ.ศ. 2556 ที่ถูกปล้นไปจากกองพันพัฒนาที่ 4 อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส เมื่อ 4 ม.ค. 2547 จำนวน 413 กระบอก ติดตามคืนได้ 76 กระบอก แยกเป็น เอ็ม-16 จำนวน 68 กระบอก, 11 ม.ม.จำนวน 8 กระบอก ปืนที่ถูกปล้นจากฐานกองร้อยทหารราบที่ 15121 (ร้อย ร.15121) หรือฐานพระองค์ดำ ต.มะรือโบตก อ.ระแงะ จ.นราธิวาส เมื่อ 19 ม.ค. 2554 จำนวน 65 กระบอก ติดตามคืนได้ 5 กระบอก แยกเป็น เอ็ม-16 จำนวน 3 กระบอก, อูซี่ จำนวน 1 กระบอก, มินิมิ จำนวน 1 กระบอก

กันมูล ถูกทำร้ายและนอนรักษาตัวในโรงพยาบาล จนกระทั่งเสียชีวิตในเวลาต่อมา ภาพยนตร์เรื่องนี้จัดจำหน่ายโดย มงคลเมเจอร์ มีกำหนดฉายครั้งแรกวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2552 เฉพาะที่โรงภาพยนตร์ House RCA โดยมีเรื่องย่อ ดังนี้

พลเมืองจูหลิง (CITIZEN JULING) จูหลิง ปงกันมูล หญิงสาวชาวพุทธจาก เชียงราย ครูสอนศิลปะช่างฝัน ผู้เปี่ยมด้วยอุดมการณ์ ความรัก ในแผ่นดินและเพื่อนมนุษย์ นอนจมกองเลือดท่ามกลางของเล่นที่ตกกระจายบนพื้นโรงเรียนอนุบาลประจำหมู่บ้านมุสลิมเล็กๆ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เรื่องโหดร้ายนี้เกิดขึ้นมาได้อย่างไร นายไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ วุฒิสมาชิกและนักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชน ออกเดินทาง ค้นหาคำตอบทั้งในภาคใต้ ในกรุงเทพฯ และขึ้นเหนือไปยังหมู่บ้านของพ่อแม่ครูจูหลิงที่ เชียงราย ระหว่างทางเขาได้รับฟังความทุกข์จากคำเล่าของผู้สูญเสียทั้งที่เป็นชาวพุทธ และชาวมุสลิม ซึ่งล้วนเป็นคนไทยด้วยกันทั้งสิ้น⁶

โดยเริ่มเรื่องเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นภาพความรุนแรงในภาคใต้และสถานที่เกิดเหตุ เป็นการสัมภาษณ์ผู้คนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ประสบเหตุจากความรุนแรงในภาคใต้

ส่วนที่ 2 ภาพยนตร์สารคดีได้กล่าวถึงครอบครัวครูจูหลิง ในพื้นที่จังหวัด เชียงราย รวมถึงการแสดงงานศิลปะของกลุ่มศิลปินเชียงรายที่ช่วยเหลือครูจูหลิงใน ขณะที่ยังรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล

ส่วนที่ 3 จะสอดแทรกอยู่ระหว่างส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 คือเรื่องปัญหาทางการเมืองของประเทศไทย ที่ภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งของความรุนแรงเชิงโครงสร้างที่เป็นฐานของเหตุความรุนแรงในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 มาโดยตลอด

ตอนจบของภาพยนตร์สารคดี แสดงถึงความรุนแรงของวงจรการเมืองในสังคมไทย ด้วยการเกิดขึ้นของรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 โดยแสดงให้เห็น

⁶ สรุปรียบเรียง เนื้อหาจาก <http://movie.sanook.com/20891/หนัง-พลเมืองจูหลิง-citizen-juling/>

เห็นว่าประชาชนส่วนหนึ่งยินดีกับความรุนแรงเหล่านั้น และหลังจากนั้น ครูจูลิงก็เสียชีวิต

ภาพยนตร์เรื่องนี้ถูกนำไปฉายในเทศกาลภาพยนตร์ต่างๆ ในยุโรปและทวีปอเมริกา⁷ ทว่าในประเทศไทยกลับไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ได้รับการนำไปฉายในสถานที่ฉายภาพยนตร์เล็กๆ และกลืนหายไปกับความรุนแรงอื่นๆ และความสนใจเรื่องภาพยนตร์พลเมืองจูลิง ไม่ได้มาถึงครอบครัวและชุมชน จากการที่ผู้เขียนบทความได้ไปสัมภาษณ์บิดาของครูจูลิง และคนในชุมชนก็ไม่ทราบว่ามีการฉายเรื่องนี้เกิดขึ้น

ผู้เขียนจึงได้ติดต่อไปยังผู้สร้างภาพยนตร์สารคดีเรื่องพลเมืองจูลิง เพื่อนำภาพยนตร์เรื่องนี้มาให้ครอบครัว เพื่อใช้ในการรำลึกถึงครูจูลิง เมื่อปี พ.ศ. 2555 แต่เนื่องด้วยภาพยนตร์สารคดีนี้มีความยาวมาก และยากต่อการรับรู้ของชุมชน จึงมีเสียงสะท้อนมาว่าดูไม่เข้าใจ ทำให้ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ ไม่ได้ถูกฉายในกิจกรรมรำลึกถึงครูจูลิงอีกเลย ถึงแม้ว่าสถาบันการศึกษาในจังหวัดเชียงรายได้นำภาพยนตร์เรื่องนี้มาฉายเมื่อต้นปี พ.ศ. 2556 ก็มีผู้สนใจชมภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่ถึง 10 คน⁸

ชีวิตหลังความตายของครูจูลิงกับความทรงจำที่ถูกคัดสรร

เราเลือกที่จะจำและเลือกที่จะลืมอดีต

เพื่อปลดปล่อยให้มนุษย์พ้นจากพันธนาการของความทรงจำ

ชีวิตหลังความตายของครูจูลิงในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จึงมีแค่การจัดงานรำลึกถึงครูจูลิงในวันที่ 8 มกราคมของทุกปี และมีการจัดสร้างหอศิลป์ครูจูลิง ปงกัน

⁷ พลเมืองจูลิง ออกฉายทั้งในเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติกรุงเทเพช, เทศกาลภาพยนตร์เมืองเบอร์ลิน และเทศกาลภาพยนตร์เมืองโตรอนโต

⁸ โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์อารยธรรมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจัดกิจกรรม “พ่อหนังฟังเพื่อนเล่า” ระหว่างวันที่ 21-24 ม.ค. 2556

มูล ชื่นในโรงเรียนอนุบาลบ้านเกิด ภาพหอศิลป์ของครูจูลิง ไม่ได้เป็นหอศิลป์ในชนบท
จารีตของห้องแสดงภาพแต่อย่างใด แต่กลายเป็นการสร้างสถานที่เพื่อการรำลึกถึงครู
จูลิง มีรูปปั้นเหมือนครูจูลิงซึ่งถูกยกย่องให้เป็นที่เคารพสักการะเสมือนสิ่งศักดิ์สิทธิ์
เหนือธรรมชาติ มีการเก็บรวบรวมข้าวของต่างๆ จากงานพระราชทานเพลิงศพ จัดแสดง
อุปกรณ์การทำงานศิลปะของครูจูลิง และมีโต๊ะหมู่บูชาอยู่ภายในด้วย

แต่ด้วยความเข้มแข็งของกลุ่มศิลปินเชียงราย ในปี พ.ศ. 2556 ที่ผ่านมา ได้มี
การประสานงานจากชุมชนและหน่วยงานราชการในการจัดกิจกรรมรำลึกครูจูลิง โดย
มีกลุ่มศิลปินชาวเชียงรายราว 50 คน นำโดย อ.เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ ได้จัดกิจกรรม
ภาพวาดแสดงผลงานของครูจูลิง นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดใหม่ของครูจูลิง
ในฐานะส่วนหนึ่งของความเคลื่อนไหวในแวดวงศิลปะของจังหวัดเชียงรายอีกครั้งหนึ่ง

ชีวิตหลังความตายของครูจูลิงนั้น มีความพยายามที่จะสร้างความทรงจำ
เกี่ยวกับครูหลากหลายรูปแบบ ในช่วงแรกนั้นเป็นการสร้างให้กลายเป็นสัญลักษณ์การ
ต่อสู้ของกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาชายแดนภาคใต้ อีกส่วนหนึ่งก็เป็น
สัญลักษณ์ของสันติภาพ แต่สุดท้ายนั้นการให้อภัยของครอบครัวครูจูลิงให้กับทุกคน
นั้นทำให้ครูจูลิงถูกเลือกที่จะได้รับ “การสร้างความทรงจำในรูปแบบที่ถูกคัดสรรแล้ว”
ว่าเหมาะสมจากผู้ที่ยังคงอยู่ เพื่อที่จะล้มสิ่งที่โหดร้ายให้กลายเป็นสิ่งที่สวยงาม ปิดบัง
ความรู้สึกถึงบาปจากโครงสร้างสังคมที่ทำให้จูลิงได้รับชะตากรรมนั้น เป็นการคัดสรร
เพื่อสร้างความทรงจำร่วมระหว่างครอบครัว รัฐ และสังคม ครูจูลิงได้กลายเป็นส่วน
หนึ่งของ “กระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของศิลปินเชียงราย”

รากเหง้าของโครงสร้างความขัดแย้ง

การเกิดขึ้นของรัฐประชาชาติในยุคสมัยใหม่ ตั้งแต่การล่าอาณานิคมของ
ชาติตะวันตก ผ่านการจัดสรรทรัพยากรที่แน่นอน ชัดเจน เป็นส่วนหนึ่งของการเกิดขึ้น
ของรัฐแบบตะวันตกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความต้องการทรัพยากร และ
แรงงานเหนือพื้นที่ต่างๆ นั้น เกิดจากการปฏิบัติอุตสาหกรรมและแนวคิดเรื่อง ภารกิจ

ของคนชาวที่จะมาปลดปล่อยคนนอกศาสนาใหม่ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งสองภาริกนั้น สร้างพื้นที่การทำงานและการแบ่งปันผลประโยชน์ใหม่ความชัดเจนขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาการสร้างเขตแดนที่แบ่งแยกผู้คนและการผนวกรวมผู้คนที่แตกต่างกันเข้าด้วยกัน เรื่องทั้งหมดเหล่านี้ได้สร้างปัญหาสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

การสร้างรัฐชาติที่ผนวกรวมกลุ่มผู้คนที่ต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน มีสองแนวทางที่จะดำเนินการคือ การสร้างรัฐที่เป็นพหุวัฒนธรรม หรือพหุชาติพันธุ์อย่างทดเทียมกันใน เรื่องการจัดสรรผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แต่ละชาติพันธุ์สามารถ แสดงความแตกต่างได้อย่างเท่าเทียมกัน

รัฐประชาชาติอีกลักษณะหนึ่งก็คือ การกลืนกลายและผนวกรวมผู้คนที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรม และศาสนา เข้าร่วมเป็นหนึ่งเดียวด้วยการสร้างสัญลักษณ์ พิธีกรรม อุดมการณ์ และวัฒนธรรมขึ้นมาใหม่ ซึ่งประเทศไทยได้ใช้แนวทางที่สองในการดำเนินการรัฐประชาชาติ ด้วยการสร้างลำดับชั้นการผนวกรวม และความเป็นอื่นให้กับคนที่แตกต่างกัน เพื่อการจัดสรรผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมทางการเมืองมาโดยตลอด รวมทั้งมีความคิดว่าการกลืนกลายของกลุ่มคนที่รัฐไทย ประสบความสำเร็จมากที่สุด หลัง พ.ศ. 2475 คือการกลืนกลายกลุ่มคนจีนให้กลายเป็นไทยได้อย่างไร้ความขัดแย้ง (สกินเนอร์, 2549) ซึ่งเป็นความเชื่อทางวิชาการที่ปัจจุบันมีงานวิจัยที่ตั้งข้อสงสัยในเรื่องเหล่านี้จำนวนมาก การกลืนกลายแบบนี้เอง ทำให้ปัญหาความแตกต่างไม่สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ประเทศไทยใช้ในการปกครองประเทศอยู่ทุกวันนี้ (พรชัย ตระกูลวรานนท์, 2545)

กระบวนการปฏิรูปศาสนากับประเด็นความขัดแย้งใหม่

หลังยุคสงครามเย็นสิ้นสุดลง อุดมการณ์ทางการเมืองที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายใต้การจตุระเบียบโลกแบบเก่าได้หมดสิ้นไป กระบวนการประชาธิปไตยแบบทุนนิยมเสรีได้ก่อตัวขึ้นอย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดการจตุระเบียบโลกใหม่ที่

พยายามสร้างมาตรฐานของการอยู่ร่วมกัน เช่น ฉันทามติวอชิงตัน⁹ และรวมถึงงานวิชาการต่างๆ ได้กล่าวถึงความสำเร็จและภัยคุกคามของโลกสมัยใหม่ หนึ่งในภัยคุกคามและปัญหาความขัดแย้งเกิดจากวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และศาสนา ซึ่งเราจะเห็นได้จากกรอการร้ายที่เกิดขึ้นต่างๆ ทั่วโลก มักจะถูกแอบอ้างบนพื้นฐานเรื่องความแตกต่างทางชาติพันธุ์ และศาสนาเสมอ

กระบวนการปฏิรูปศาสนาที่เกิดขึ้นในทุกศาสนาอย่างแพร่หลาย ทั้งพุทธ คริสต์ อิสลาม ฮินดู ได้เกิดการทบทวนถึงความจริงแท้แน่นอน และความบริสุทธิ์ของหลักธรรมคำสอนของแต่ละศาสนา

ในส่วนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ขบวนการปฏิรูปอิสลามได้เข้ามาสร้างแนวคิดเรื่องมุสลิมที่เป็นหนึ่งเดียวใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการทบทวน หักล้างความเป็นอิสลามแบบท้องถิ่น สร้างแนวคิด ปฏิบัติของการเป็นมุสลิมที่ดีให้เป็นหนึ่งเดียวกันทั่วโลก กระบวนการเหล่านี้ได้เกิดขึ้นและมีขอถกเถียงกันอย่างยาวนาน จนกลายเป็นการปฏิรูปศาสนาที่ประสบความสำเร็จ และได้แพร่กระจายออกไปทั่วประเทศไทย แม้กระทั่งชาวมุสลิมยูเนานที่อยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย ก็ยังได้รับผลกระทบจากกระบวนการเหล่านั้น ถึงแม้ว่าชาวมุสลิมยูเนานมีความเชื่อเรื่องสายเลือดอิสลามบริสุทธิ์ที่สืบทอดมาจากวัฒนธรรมเปอร์เซียมาอย่างยาวนานก็ตาม โดยให้ความเห็นว่ามุสลิมในประเทศไทย ที่อยู่ภาคใต้เป็นคนพื้นถิ่นนอกศาสนาแต่เดิม เพิ่งเข้ามารับศาสนาเมื่อไม่นานมานี้เอง

แต่อย่างไรก็ตามการปฏิรูปศาสนาของอิสลาม ทำให้แนวคิดเรื่องมุสลิมเป็นหนึ่งเดียวกันได้ก่อร่างสร้างตัวอย่างเข้มแข็งในกลุ่มมุสลิมยูเนานในภาคเหนือเช่นกัน

⁹ Washington Consensus ฉันทามติวอชิงตัน เป็นคำกล่าวที่ถูบัญญัติโดย John Williamson นักเศรษฐศาสตร์แห่งสถาบันเพื่อการเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ (The Institute for International Economics) เมื่อปี ค.ศ. 1989

ผลกระทบเรื่องนี้ได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งต่ออวัตรปฏิบัติทางศาสนาของมุสลิม ยูนนาน อย่างเนื่อง (พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง, 2553, หน้า 120-126)

จากการติดตามปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้¹⁰ พบว่ามีการอ้างถึงโครงสร้างของอำนาจรัฐส่วนกลางที่เข้ามาจัดการพื้นที่ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางศาสนาเป็นประเด็นสำคัญในการถกเถียงอยู่เสมอ และมักจะผนวกรวมการกล่าวถึงประวัติศาสตร์ อาณาจักรปัตตานีที่เคยเป็นเอกราช มาก่อนที่จะถูกผนวกรวมกับสยามในยุคล่าอาณานิคม เมื่อประเด็นความขัดแย้งเข้าสู่การถกเถียงหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มักจะจบลงด้วยการถกเถียงเรื่อง คำสอนทางศาสนาเสมอโดยการอ้างถึงหลักคำสอนของศาสนาที่กล่าวถึงวิธีการปกป้องศาสนา อิสลามทำให้ชีวิตมนุษย์ไม่มีความสำคัญมากเท่ากับการปกป้องศาสนา

¹⁰ ดังจะเห็นจากสถิติของสถานการณ์รุนแรงที่ “ศูนย์ข่าวภาคใต้ สำนักข่าวอิศรา” รวบรวมเอาไว้ดังนี้

1. เหตุรุนแรงทุกประเภท ปี 2547-1,154 เหตุการณ์ปี 2548-2,078 เหตุการณ์ปี 2549-1,934 เหตุการณ์ปี 2550-2,475 เหตุการณ์ปี 2551-1,370 เหตุการณ์ปี 2552-1,348 เหตุการณ์ปี 2553-1,165 เหตุการณ์ปี 2554-1,085 เหตุการณ์ปี 2555-1,450 เหตุการณ์รวม-14,059 เหตุการณ์

2. เหตุรุนแรงเฉพาะเหตุความมั่นคงปี 2547-599 เหตุการณ์ปี 2548-1,005 เหตุการณ์ปี 2549-1,248 เหตุการณ์ปี 2550-1,670 เหตุการณ์ปี 2551-765 เหตุการณ์ปี 2552-757 เหตุการณ์ปี 2553-652 เหตุการณ์ปี 2554-675 เหตุการณ์ปี 2555-532 เหตุการณ์รวม-7,903 เหตุการณ์

3. ประเภทของเหตุรุนแรง 9 ปี ไฟได้ยิง 7,014 ครั้ง, ระเบิด 2,480 ครั้ง, วางเพลิง 1,513 ครั้ง, ฆ่าทหาร 92 ครั้ง, ปล้นอาวุธ 171 ครั้ง, ประทุรัง 65 ครั้ง, ทำร้าย 301 ครั้ง, ก่อวินาศ 2,197 ครั้ง, ประทะ 219 ครั้ง, อื่นๆ 7 ครั้ง รวม 14,059 ครั้ง

4. ความสูญเสียเฉพาะจากเหตุความมั่นคง 7,903 เหตุการณ์ เสียชีวิต 3,380 ราย แยก 10 เป็น ตำรวจ 278 นาย, ทหาร 372 นาย, ประชาชนทั่วไป 2,316 ราย, พระ 7 รูป, บุคลากรการศึกษา 157 ราย, คนร้าย 250 คน, บาดเจ็บ 8,388 ราย แยกเป็น ตำรวจ 1,279 นาย, ทหาร 1,961 นาย, ประชาชนทั่วไป 4,948, พระ 23 รูป, บุคลากร การศึกษา 147 ราย, คนร้าย 30 คน

ถึงแม้ว่าจะมีการถกเถียงกันระหว่างชาวพุทธกับมุสลิมในพื้นที่ต่างๆ เช่น ในสื่อสังคมออนไลน์¹¹ มักจะจบด้วยการที่ชาวมุสลิมกล่าวถึงพุทธศาสนาที่พุทธศาสนิกไทยกล่าวถึงไม่ใช่พุทธที่จริง ทำให้เห็นว่าการถกเถียงเรื่องศาสนาของกลุ่มคนมุสลิมที่เชื่อมั่นในเรื่องพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี และกลุ่มมุสลิมเหล่านี้มีความรู้เรื่องศาสนาอื่นด้วยซึ่งเป็นจุดแข็งของการปฏิรูปศาสนาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างเห็นได้ชัด ถึงแม้ว่าจะมีคนมุสลิมที่เข้ามาได้แต่ยังมีเหตุผลคืออย่างไรก็ตาม แต่มักจะจบลงด้วยการถูกขับออกจากกลุ่มการถกเถียงเสมอ

พลเมืองจุฬาลง ในฐานะเหยื่อของพลเมืองอาเซียน

ผลของการสร้าง “คนอื่นในแดนตน”¹² ที่สืบเนื่องมายาวนานของประเทศไทย และกระบวนการนี้ก็ถูกสร้างขึ้นในหลายๆ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่าค่านิยมแบบคลั่งชาติ โดยใช้ชาติพันธุ์เป็นตัวกำกับ เช่น ในประเทศพม่าที่รัฐต่างๆ แบ่งโดยใช้ เกณฑ์ของชาติพันธุ์ในลาวเองถึงแม้จะมีการแบ่งกลุ่มคนตามความสูงของพื้นที่ แต่ก็ยังปรากฏชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในการจัดสรรผลประโยชน์อยู่ในมาเลเซียก็มีนโยบายเรื่องภูมิบุตรา โดยให้ความสำคัญกับคนเชื้อสายมาเลย์มากกว่าเชื้อสายอื่นๆ และกรณีคนจีนในอินโดนีเซียกับความขัดแย้งทางศาสนาที่ทำให้เกิดการแยกประเทศติมอร์เลสเต้ขึ้นใหม่ การประกาศสาธารณรัฐอิสลามของบรูไนดารุสซาลาม ก็เอารัฐชาติไปผูกพันกับศาสนา เป็นต้น ดังนั้นกรณีของจุฬาลง ปงกันมูล จึงเป็นเหยื่อในกระบวนการดังกล่าวที่รัฐไทยใช้ในการกลืนกลาย

¹¹ กลุ่มติดตามชายแดนใต้ <https://www.facebook.com/groups/209411865746016/>

¹² ธงชัย วินิจกุลได้ เขียนเรื่อง “The Others Within: Travel and Proto-Ethnography in Siam 1880-1920,” in *Civility and Savagery: the Differentiation of Peoples Within the Tai Speaking Polities*, ed. Andrew Turton (forthcoming); แสดงถึงแนวคิดการสร้างลำดับชั้นในกลุ่มคนที่อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐ

กลุ่มชาติพันธุ์และศาสนาที่แตกต่างกันในฐานะกลไกการสร้างอุดมการณ์รัฐชาติที่เข้มแข็งที่สุดผ่านการศึกษาระบบโรงเรียนของรัฐบาลไทย ซึ่งไม่สอดคล้องกับวิถีศาสนาอิสลามของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ในภาพยนตร์เรื่องพลเมืองจูลิง แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างรัฐที่พยายามกลืนกลายกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เช่น กรณีกลุ่มอาฮาที่เคยถูกเคลื่อนย้าย และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองรัฐไทยก็มีปรากฏอยู่ ทำให้เห็นว่าปรากฏการณ์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในภาคใต้เท่านั้น ผลของการกระทำที่เกิดขึ้นกับจูลิงทำให้เห็นถึงความแตกต่างเรื่องการอธิบายความรุนแรงจากมุมมองทางศาสนา ในส่วนของครอบครัวจูลิง ภาพยนตร์ชี้ให้เห็นถึงการให้อภัยและการโอบอ้อมอารีต่อ การกระทำของผู้คนที่ทำร้ายครอบครัวจูลิง ทำให้เห็นถึงมุมมองทางศาสนาว่าสามารถทำให้เกิดสันติสุขได้ ขึ้นอยู่กับเหยื่อและผู้เกี่ยวข้องจะเลือกใช้

ในตอนท้ายของเรื่องพลเมืองจูลิง ที่นำเสนอเรื่องการปฏิวัติ ในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ก็เกิดขึ้นจากความขัดแย้งของกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันทางผลประโยชน์หลายๆ กลุ่ม สร้างปมปัญหาซึ่งกันและกันโดยไม่เลือกหนทางสันติภาพในระบอบประชาธิปไตยเข้ามาจัดการ จากกรณีพลเมืองจูลิง การปฏิวัติและความขัดแย้งทางศาสนายังส่งผลสืบเนื่องระหว่างพลเมืองไทยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งความเป็นเหยื่อเชิงโครงสร้างเกิดขึ้นโดยทั่วไปกับพลเมืองอาเซียนที่กำลังก่อตัวเป็นประชาคม ผ่านเสาหลักด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ที่เป็นภาพอันสวยงาม โดยเสาหลักเหล่านั้นปกปิดบนกองปัญหาที่ซ่อนไว้รอวันปะทุขึ้นมาอยู่ตลอดเวลา

พหุชาติพันธุ์: สิ่งที่ภาพยนตร์ไม่ได้พูดถึง

ภาพยนตร์เรื่องพลเมืองจูลิง เป็นภาพยนตร์ที่เก็บรวบรวมข้อมูลเหตุการณ์แวดล้อมของกรณี ความขัดแย้งใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นกับครอบครัวจูลิง ปงกันมูล ชาวจังหวัดเชียงราย แต่มีสิ่งทีภาพยนตร์พยายามจะบอกแต่ไม่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาคือการอยู่ร่วมกันโดยเคารพความแตกต่างทางศาสนา ชาติพันธุ์

และความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างไร แนวคิดเรื่องพหุชาติพันธุ์ควรปรากฏอยู่ใน การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน แต่กลับมองข้ามความสำคัญของประเด็นดังกล่าว ถึงแม้ว่าเสาหลักของสังคมวัฒนธรรมก็ยากที่จะพูดถึงการพิทักษ์รักษามรดกทาง วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านั้นยิ่งก่อให้เกิดความขัดแย้ง รุนแรงขึ้นไปอีก เช่น กรณีของปราสาทเขาพระวิหารระหว่างไทยกับกัมพูชา กรณี เพลงลาวดวงเดือนระหว่างไทยกับลาว และกรณีความขัดแย้งเรื่องเครื่องดนตรี และ ทำรำระหว่างมาเลเซียกับอินโดนีเซีย (พิพัฒน์ พงศ์มาศิริ, 2555, หน้า 59-76) ความ ขัดแย้งเหล่านั้นทวี ความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นนโยบายพหุชาติพันธุ์ และพหุ วัฒนธรรมเพื่อที่จะนำไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวของพลเมืองอาเซียน เพื่อการจัดการ วัฒนธรรมร่วมกัน โดยให้ความหมายของวัฒนธรรมว่าสามารถเคลื่อนย้ายถ่ายโอน ร่วมกันได้ โดยที่เส้นเขตแดนไม่มีความสำคัญอีกต่อไป ชาติต่าง ๆ ในอาเซียนก็จะ ลดบทบาทในประเด็นศิลปวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และศาสนาลง ปล่อยให้ประเด็น เหล่านั้นเป็นอิสระเหมือนเช่นที่เคยเกิดขึ้นก่อนที่จะมีรัฐประชาชาติ และปล่อยให้ ประเด็นเหล่านี้กลายเป็นประเด็นสาธารณะสำหรับพลเมืองอาเซียนที่จะมีสิทธิ ครอบครองและใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่มีรัฐชาติครอบครองและสร้าง ผลประโยชน์แต่เพียงรัฐชาติเดียว รัฐจะทำอะไรเมื่อการกลืนกลาย (Assimilation) กลุ่มคนต่าง ๆ ให้เป็นพลเมืองไม่สำเร็จเนื่องจากความขัดแย้งที่เกิดจาก State Religion ความขัดแย้งจะก่อตัวขึ้นจากการล้อเลียนจนขยายผลเป็นการฆ่าล้าง เผ่าพันธุ์เหยื่อเชิงโครงสร้างที่ชื่อ “พลเมืองจุฬิงในกายนตร์” ขอสสิทธิในความเป็น พลเมืองที่แตกต่าง ขอให้เคารพมนุษย์ในฐานะที่เป็นมนุษย์ที่ถูกสร้างมาทรงจำ ร่วมในฐานะ “กระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของศิลปินเชียงราย” มากกว่าที่จะ ถูกจดจำในฐานะ “เหยื่อของบาปที่เกิดขึ้นจากโครงสร้างร่วมของประชาคมอาเซียน”

รายการอ้างอิง

- พรชัย ตระกูลวรานนท์. (2545) แนวทางการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จีนในสังคมไทย, *วารสารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 21(1), น. 1-21.
- พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง. (2553) *พลวัตของความเป็นชาวจีนญวนนาน ในภาคเหนือของประเทศไทย: การบูรณาการเขาสุรไทย, คุชฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง*.
- พิพัฒน์พงศ์ มาศิริ. (2555) *การสร้างวัฒนธรรมชาติ และความขัดแย้งในวัฒนธรรมอาเซียน: ผลกระทบจากอนุสัญญาการค้าทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้, รายงานการประชุมวิชาการกลุ่มน้ำโขงศึกษา ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 16-18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ณ แขวงสารวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, หลักสูตรสาขาวิชาภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*.
- รุ่งรวี เฉลิมศรีภิญโญรัช. (2555) *ถอดความคิดขบวนการเอกราชปาตานี ตอนที่ 1 "สายธารประวัติศาสตร์, จาก <http://www.deepsouthwatch.org/dsj/3676> [ค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2555]*
- สกินเนอร์, วิลเลียม จี . (2529) *สังคมชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์, (แปลจากภาษาอังกฤษ โดย พรรณี ฉัตรพลรักษ์), กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ .*
- International Crisis Group (ICG). (2012) *Thailand: The Evolving Conflict in the South*, จาก <http://www.deepsouthwatch.org/node/3759> [ค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2555]

เทียบ 9 ปี งบฯ ดับไฟได้ 1.8 แสนล้านกับเหยื่อสังเวท 3,380 ศพ แต่แสงแห่ง

“สันติสุข” ยังมองไม่เห็น, จาก [http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1361089198&grpid&catid=19 &subcatid=1903](http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1361089198&grpid&catid=19&subcatid=1903)

[ค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2555]

กลุ่มติดตามชายแดนใต้, จาก <https://www.facebook.com/groups/209411865746016/> [ค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2555]